

RASTOČA KNJIGA IN ČRKA G

Mesec september je bil posvečen črki G. Za temo pogovora so bili tokrat izbrani gradovi na Dolenjskem. Nastala je prava ura zgodovine, v kateri so stanovalci o gradovih vedeli in izvedeli zelo veliko. Pogovorili so se o naših bližnjih gradovih, o tem, kako so nastali, kdo je tam živel, kako je danes s temi gradovi. Pogovor pa je stekel tudi o bolj znanih slovenskih gradovih. V prijetnem razpoloženju ob čaju in pecivu, je minila še ena rastoča urica.

Pogovarjali smo se o naslednjih gradovih*:

GRAD GRM NOVO MESTO

Grad Grm se nahaja na obrobju Novega mesta. Je mogočna stavba, ki jo počasi najeda zob časa. Grad je bil sezidan leta 1586. Njegov lastnik je bil Krištof Mordax. Zaradi turških napadov je imel stolp poleg bivanjske tudi obrambno in opazovalno vlogo.

Grad je doživel večje spremembe leta 1636. Grajski park je bil zasnovan v začetku 18. stoletja. Grad Grm je tako počasi izgubil prvotno obrambno in trdnjavsko funkcijo ter postal čudovit primer poznorenesančne oziroma zgodnjebaročne arhitekture.

GRAD OTOČEC

Grad Otočec se nahaja blizu Novega mesta na Dolenjskem. Je edini vodni grad v Sloveniji in stoji na enem od otokov reke Krke. Njegova podoba se je oblikovala skozi stoletja. Nastanek gradu sega v sredino 13. stoletja, v leto 1252. Samo ime Otočec izvira od freizinških škofov. Lastniki gradu so se imenovali vitezi z otoka - de Werde ali otočani.

Sredi 14. stoletja je bila stavba razširjena. Grad je bil dodatno utrjen po turškem pustošenju leta 1471. V drugi polovici 16. stoletja je začel dobivati renesančno podobo. Med drugo svetovno vojno so partizani grad požgali in takrat je najbrž tudi zgorel dragoceni arhiv, v katerem se je skrivala marsikatera zanimiva zgodba iz bogate zgodovine tega prelepega gradu. Po vojni je bil grad nacionaliziran. V gradu je danes luksuzni Hotel Grad Otočec in grajska restavracija z vrhunsko kulinarično ponudbo.

GRAD STRUGA

Grad Struga se nahaja na terasi na desnem bregu reke Krke, blizu naselja Gumberk. V pisnih virih se grad Struga prvič omenja leta 1254, kot posest gospodov Pletrskih. Ime naj bi takratni dvor dobil zaradi zelo plitve struge reke na tem predelu. V 18. stoletju je grad prišel v lastništvo družine Jelovšek, ki je svojo zadnjo potomko poročila v družino predvojnih lastnikov gradu, družine Levičnik. Sedanji lastniki gradu so Terme Krka d.o.o.

STARI GRAD

Stari grad pri Otočcu se nahaja v naselju Zagrad pri Otočcu. Stoji nad strmo sotesko potoka Lešnica med vinogradniškima predeloma Grčevja in Trške gore. Stari grad se v pisnih virih prvič omenja leta 1300, ko so bili njegovi lastniki Altenburgi. Leta 1418 so Stari grad podedovali Celjski grofje. V sredini 19. stoletja so Stari grad podedovali grofje Margheri di Comandona, ki so ga v času med obema vojnoma podarili konventu usmiljenih bratov v novomeški Kandiji. Usmiljeni bratje so v njem želeli urediti ubožnico, toda svojih načrtov niso mogli uresničiti, ker so ga ob koncu druge svetovne vojne požgali partizani. Po vojni je Stari grad prešel v last novomeške tovarne z zdravili Krka, ki ga postopoma obnavlja.

DVOREC SOTESKA IN HUDIČEV TURN

Dvorec Soteska se nahaja na poti med Novim mestom in Žužemberkom. Med drugo svetovno vojno je bil požgan in je danes le še ruševina. Dvorec je v letih od 1664 do 1689 dal zgraditi grof Jurij Žiga Gallenberg. Tedanji lastnik je dal postaviti še renesančno zasnovan grajski park z vrtnim paviljonom, ki danes nosi ime Hudičev turn.

BLEJSKI GRAD

Blejski grad je mogočen grad na strmi pečini nad Blejskim jezerom. Po pisnih virih spada med najstarejši grad v Sloveniji. Grad je poleg Blejskega otočka simbol Bleda in Slovenije. Cesar Henrik II. je leta 1011 z darovnico podaril briksenškemu škofu Adalberonu grad na pečini (castellum Veldes). Ta se tako prvič omenja v ohranjenih pisnih virih. Bled in njegovo lepoto so opisovali mnogi popotniki, med njim je bil leta 1689 tudi Janez Vajkard Valvasor v Slavi vojvodine Kranjske. Danes je Blejski grad v lasti države in ga upravlja Zavod za kulturo Bled. Blejski grad je bil skozi zgodovino prizorišče mnogih protokolarnih in diplomatskih srečanj na najvišjih ravneh.

LJUBLJANSKI GRAD

Ljubljanski grad je mogočna srednjeveška utrdba, ki predstavlja simbol prestolnice. Stoji na robu Grajskega griča, tik nad srednjeveško Ljubljano. Ljubljanski grad je skozi svojo bogato in pestro zgodovino doživel mnogo sprememb ter

bil priča mnogim pomembnim dogodkom, ki so vplivali na razvoj Ljubljane in Slovenije. Ob koncu 18. stoletja so ga takratni lastniki Habsburžani hoteli opustiti, vendar ga zaradi protesta kranjskih deželnih stanov niso porušili. Ljubljanski grad je leta 1905 v imenu Ljubljane od države odkupil takratni župan Ivan Hribar ter ga postavil za kulturno središče. Danes je Ljubljanski grad izredno atraktivna turistična točka in prizorišče mnogih koncertov, kulturnih prireditev, filmskih in gledaliških predstav ter razstav.

Maja Vidrih Verbič

* Vsebina teksta o gradovih je povzeta s spletne strani www.kraji.eu.